

Фінін Георгій Іванович, доктор філософських наук, доцент,
завідувач кафедри соціально-економічних дисциплін Комунального
закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради,
м. Харків, Україна
e-mail: finingeorgiy@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-7437-2996

СПЕЦИФІКА СТАНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ: МОДЕРНІЗАЦІЯ АБО РЕФОРМУВАННЯ

Зроблена спроба проаналізувати специфіку становлення системи національної військової освіти, її модернізація та реформування. Наведено основні напрями з удосконалення національної військової освіти. Схарактеризовано основні компоненти системи вітчизняної військової освіти. З'ясовано, що загальною потребою в модернізаційних зрушеннях у військових закладах вищої освіти є концептуальні зміни всіх сфер діяльності.

Ключові слова: модернізація, реформування, заклад вищої освіти, компоненти освіти, система військової освіти.

Постановка проблеми. Суттєві зміни в різноманітних сферах життя та розвитку нашої країни впливають на оновлення, реформування та модернізацію національної системи вищої освіти, яка спрямована на покращення якості надання освітніх послуг. У свою чергу, існуюча система військової освіти в Україні є інтегрованою із загальною державною системою освіти та діє на засадах чинної законодавчої та нормативно-правової бази. Важливо, щоб розвиток військової освіти відповідав стандартам країн НАТО, вдосконалював вітчизняний досвід військової та освітньої діяльності. Виходячи із цього актуалізуються завдання створення нових ефективних форм функціонування системи національної військової освіти, спроможних підвищити якість освітнього процесу, перегляду змісту освіти, застосування сучасних педагогічних практик навчання та виховання тощо.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Концептуальні засади становлення національної системи освіти в контексті європейської інтеграції України репрезентовані роботами А. Бойко [1], М. Култаєвої [2], В. Лутай [3],

Ю. Панфілова [4], М. Триняк [5], В. Шинкарука [6] та ін. Учені наполягають на тому, що повинен існувати єдиний механізм сучасної модернізації національної системи вищої освіти та військової освіти зокрема.

Теоретичні та методологічні аспекти становлення національної системи військової освіти, проблеми її модернізації та реформування, якості підготовки військових фахівців, упровадження в освітній процес інноваційних технологій і сучасних практик навчання та виховання розглядаються в дослідженнях таких науковців, як Ю. Калагін [7], П. Квіткін [8], В. Осьодло [9], В. Телелим [10] та ін.

Формулювання цілей. Метою статті є філософський аналіз та висвітлення основних аспектів модернізації та реформування національної системи військової освіти.

Виклад основного матеріалу. Що ми розуміємо під реформуванням та модернізацією? Реформування – це насамперед приведення політичних, фінансово-економічних та суспільних інститутів держави у відповідність з якимись «загально визнаними нормами». Водночас модернізація – це приведення різних сфер життя, зокрема освіти країни, у конкурентноспроможний стан відповідно до вимог сучасності. Можна вважати, що реформування – необхідна передумова модернізації. А модернізація, відповідно, природний наслідок реформування.

У контексті модернізації системи національної військової освіти наріжними постають проблеми, пов'язані зі створенням універсальної інфраструктури закладів вищої освіти, розвитком нових організаційних та керівних структур, співвідношенням освіти із суспільством та особливостями державної освітньої політики, створенням системи безперервної, багаторівневої та багатоступеневої професійної підготовки, розробленням загальнотеоретичних підходів щодо підготовки майбутнього військового фахівця.

В умовах сучасних викликів, які постали перед сучасною Україною, та збройного конфлікту на Сході особливо актуальними стають питання реформування та модернізації змісту національної системи вищої військової освіти. Це комплексне, важливе завдання. Воно включає в себе різноманітні аспекти: модернізацію системи управління вищої освіти та її окремих складових; оновлення форм і методів освітнього процесу; підвищення рівня професійної підготовки студентів та майбутніх військових фахівців; постійне підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників; модерні підходи пов'язані із проблемами фінансової автономії закладів вищої освіти; впровадження сучасних інформаційних технологій навчання та виховання; поєднання освіти і науки.

Згідно з Законом «Про вищу освіту», Національною доктриною розвитку освіти, Національною стратегією розвитку освіти в Україні на 2012–

2021 рр., оновлення змісту освіти на основі національних досягнень та усталених світових традицій є головною складовою реформи освіти в Україні [11; 12; 13].

У Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 рр. наголошується, що «сучасний ринок праці вимагає від випускника не лише глибоких теоретичних знань, а і здатності самостійно застосовувати їх у нестандартних, постійно змінюваних життєвих ситуаціях, переходу від суспільства знань до суспільства життєво компетентних громадян» [13]. В. Лутай характеризує сучасну систему освіти як таку, що формує компетентнісну людину. Основним завданням освіти на сучасному етапі є перехід від навчання, що забезпечує репродуктивне сприйняття, формування лінійного мислення, до навчання, яке формує пошукові орієнтації, творчий підхід, критичне мислення [3, с. 13–14]. Модернізація вищої освіти є основою зростання можливостей вибору для індивіда: напряму освіти, спеціальності, рівня підготовки, форми освіти, розробки та реалізації індивідуальної стратегії освіти, а надалі – місця роботи (в територіальному розумінні), використання різноманітних джерел оплати навчання. Розширюються можливості суспільства: виникають варіанти отримання освіти і формування якісних знань [14].

На думку В. Федотової, модернізація включає насамперед корінну відмінність від традиційного, тобто орієнтацію на інновації, переваження інновацій над традицією, світський характер соціального життя, поступовий (нециклічний) розвиток, відокремлену персональність, переважну орієнтацію на інструментальні цінності, індустріальний характер, масову освіту, активний дійовий психологічний склад тощо [15, с. 10–11].

Як зауважує Є. Пінчук, модернізація вищої освіти є складним, цілісним процесом соціокультурної діяльності, що полягає в досягненні керованої позитивної якісної зміни соціальної системи [16, с. 55]. Серед критеріїв модернізації вищої освіти називають високу гнучкість, здатність пристосовуватися до змін, реагувати на них, оскільки розв'язання проблем прогнозується лише частково. Критерії модернізації визначають кінцевий образ системи, її заплановані стани [17, с. 79].

А. Бойко зазначає, що в перекладі з французької термін «moderne» у буквальному розумінні означає «найновіший», «сучасний». У цьому розумінні «модернізація» цілком справедливо може розглядатися як процес «осучаснення» освіти відповідно до тих вимог, які формує реальний життєвий процес [1, с.1].

Отже, динаміка розвитку всіх сфер суспільства, інтеграція до європейського освітнього простору зумовлює модернізацію змісту та структури вищої освіти. Вважаємо, що модернізація системи вищої освіти вимагає

концептуального вдосконалення, зокрема, система військової освіти. Основні напрями становлення національної військової освіти містяться у відповідних керівних документах, у яких викладені головні завдання національної військової освіти, зокрема, у контексті формування загальноєвропейського простору вищої освіти [10; 18].

Основними компонентами системи військової освіти є такі: органи управління військовою освітою; мережа закладів військової освіти (університети, академії, військові інститути, у тому числі у складі цивільних університетів, військові коледжі, факультети та кафедри військової підготовки, а також військові ліцеї та ліцеї з посиленою військово-фізичною підготовкою; стандарти освітньої діяльності та стандарти освіти (професійний стандарт); рівні та ступені кваліфікації освіти (галузева рамка кваліфікацій); галузі знань, спеціальності і спеціалізації; освітньо-професійні (освітньо-наукові) програми; учасники освітнього процесу; законодавча та нормативно-правова база [10; 11; 18].

Важливими елементами модернізації вищої освіти та вищої військової освіти України, зокрема, які набувають важливої ролі серед національних пріоритетів держави, істотними є такі: приведення національної законодавчо-правової бази в освітній галузі відповідно до стандартів провідних країн; оптимізація мережі закладів вищої освіти, створення умов для забезпечення доступності до вищої освіти всіх верств населення, безперервність процесу освіти та особистісного професійного вдосконалення; забезпечення високої якості надання освітніх послуг, їх відповідність світовим стандартам; інформатизація освіти, модернізація її методів та освітніх технологій, перехід до відкритої моделі освіти; запровадження в освітній процес інноваційних і креативних елементів, новітніх досягнень освіти і науки; орієнтація на особистісно-орієнтовану освіту, сприяння гармонійному розвитку особистості майбутнього фахівця та військового, зокрема, його здатності самостійно здобувати та використовувати на практиці знання, формувати інформаційні та соціальні навички; оновлення змісту фахової підготовки, поглиблення фундаменталізації навчального процесу поряд з гуманізацією освітнього процесу; виховання у студентів аналітичного мислення, громадянської культури і патріотизму, багатостороннього світогляду та високої моральності; забезпечення і підтримка належної якості науково-педагогічних кадрів, від яких вирішальною мірою залежить якість системи вищої освіти [6; 10; 18].

Дуже важливим напрямом модернізації сучасної національної системи освіти є вдосконалення змісту та практик правової освіти, правового виховання, формування правової культури та правової свідомості. Ю. Калиновський вважає, що в модернізованих суспільствах рівень правової культури

і правосвідомості – важливий чинник горизонтальної і вертикальної соціальної мобільності, оскільки від нього залежать можливості переходу людини від одних ролей до інших, з однієї страти в іншу, більш елітарну. Саме тому в таких соціумах модернізація системи вищої освіти є поліструктурною і динамічною порівняно з традиційними суспільствами [19, с. 124–125]. Розвиток української держави знаходиться в діалектичній єдності з розвитком правової культури вітчизняного суспільства. Демократична держава як інститут реалізації демократії потребує наявності правової культури демократичного типу в суб'єктах суспільних відносин [20, с. 123–124].

Українська вища освіта має значний вплив загальноєвропейських мультикультурних трендів, пов'язаних з інтернаціоналізацією, збільшенням обсягу інформації та науково-технічного знання, диверсифікацією потреб держави у фахівця з високою кваліфікацією [5, с. 1]. Сучасна система української військової освіти інтегрована з державною системою освіти і функціонує на засадах єдиної законодавчої та нормативно-правової бази. Важливим завданням сучасної системи військової освіти є розвиток кадрового потенціалу Збройних Сил України, створення умов для підготовки якісного особового складу, спроможного виконувати покладені на них обов'язки.

Розвиток військової освіти повинен прагнути досягати найкращих стандартів, та бути адекватним вітчизняним соціокультурним особливостям, відтворювати передовий вітчизняний досвід військової освітньої діяльності. У контексті модернізації національної військової освіти на сьогодні постають питання, пов'язані зі створенням універсальної освітньої інфраструктури закладів вищої освіти; розвитком нових організаційно-управлінських структур; співвідношенням освіти із соціокультурними особливостями державної освітньої політики; створенням системи освіти, яка б формувала всебічно розвинуту особистість майбутнього військового фахівця. Це має відбуватися на засадах базових цінностей і норм розвитку сучасного українського суспільства, тобто в межах державної освітньої політики з її ціннісно-нормативними імперативами [9; 18].

Нагальною потребою в модернізаційних зрушеннях у військових закладах вищої освіти є концептуальне вдосконалення системи національної військової освіти та якісна професійна підготовка фахівців. Актуальність проблеми підвищення якості підготовки військових фахівців у сучасних умовах визначається низкою чинників: від якості їх підготовки залежить рівень обороноздатності держави, бойової готовності та боєздатності Збройних Сил України; якість освіти визначає розвиток військової науки та техніки, озброєння та їх застосування; якість підготовки офіцерських кадрів сприяє формуванню важливості й престижності військової служби; якість

військової освіти сприяє формуванню військової еліти, загальної культури військового середовища та визначає їх позитивний вплив на суспільство та статус військовослужбовців у суспільстві; якість підготовки фахівців у військових закладах вищої освіти набуває більшого значення в забезпеченні конкурентноспроможності військової освіти нашої держави серед інших країн, де готують військових професіоналів; якість здобутих військовими фахівцями у військових закладах вищої освіти знань, умінь, навичок визначає їх спроможність із високим ступенем ефективності виконувати завдання, які постають перед ними в миротворчих операціях, дієво сприяє утвердженню авторитету нашої держави та її Збройних Сил на міжнародній арені [18, 21, с. 149–150].

Військова освіта – це корпоративна система підготовки військових фахівців, призначення яких – виконання завдань, зумовлених специфікою функціонування Збройних Сил і потребою їх застосування в конкретних умовах. Державі потрібні інтелектуально та професійно підготовлені військові фахівці, які відповідають сучасним вимогам щодо теорії та практики сучасної службової кар'єри [10, с. 198].

Сучасний військовий фахівець повинен бути здатним вирішувати покладені на нього завдання в умовах мирного та воєнного часу [22, с. 121–122]. Майбутньому військовому фахівцю мають бути притаманні такі характеристики його професії, як: лідерська – за необхідністю бути авторитетним формальним (за посадою) і неформальним (за загальнолюдськими і професійними якостями) лідером, відігравати головну роль в організації спільної діяльності і регулювати відносини в колективі, вести за собою, приймати відповідальні рішення, впливати на членів військового колективу, досягати поставленої мети; індивідуальна – за формою організації діяльності; самостійна – за способами службової діяльності; полікомунікативна; інформаційно-комунікативна; розумова; динамічна; стресогенна та ін. [10; 18].

Модернізація системи військової освіти передбачає необхідність проведення таких першочергових заходів: законодавчого й нормативного врегулювання основних положень підготовки військових фахівців, адаптації нормативно-правової бази Міністерства оборони в галузі військової освіти до вимог законодавства держави; подальшої оптимізації мережі військових закладів освіти; розроблення і впровадження в педагогічну практику політики гарантування якості підготовки військових фахівців; приведення змісту освіти у відповідність до сучасних і перспективних завдань силових структур держави з використанням передових методик і відповідних технологій підготовки особового складу армій країн – членів НАТО; поліпшення якості підготовки військових педагогічних та науково-педагогічних кадрів,

удосконалення системи професійного відбору, вступ до військових закладів вищої освіти та ін.

Висновки. На сучасному етапі розвитку силових та спеціальних структур держави відбувається суттєва зміна вимог суспільства до компетентностей, якими повинен володіти військовий фахівець, а значить змінюються і вимоги до наповнення змісту національної системи освіти та військової системи освіти зокрема. Усе це приводить до актуалізації процесу реформування та модернізації національної системи освіти та військової освіти, як взаємопов'язаних явищ. Вищезазначене обумовлено потребами практики, ускладненням військово-політичної ситуації нашої країни, євроатлантичним вектором інтеграції нашої держави, та іншими викликами сьогодення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бойко А. І. Філософія модернізації освіти в системі ринкових трансформацій: світоглядно-філософський аналіз: автореф. дис. ... філос. наук. Київ, 2010. 31 с.
2. Култаєва М. Освіта та її деформації у сучасній культурі: до актуальності теорії напівосвіти Т. Адорно у сучасних соціокультурних контекстах. *Філософія освіти*. 2017. № 1 (20). С. 153–195.
3. Лутай В. Про розроблення концептуальних засад філософії сучасної освіти. *Вища освіта України*. Київ, 2005. № 4. С. 13–17.
4. Панфілов Ю., Б. Фурманець Компетентнісний підхід в освіті: досвід, проблеми, перспективи. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2017. Вип. 3. С. 55–67.
5. Триняк М. В. Інтеркультурна комунікація в освіті: тенденції розгортання у сучасних соціокультурних контекстах : автореф. дис. ... д-ра філос. наук : 09.00.10; Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2011. – 31 с.
6. Шинкарук В. Основні напрями модернізації структури вищої освіти України. URL: <http://www.mon.gov.ua>. (дата звернення: 25.11.2019).
7. Калагін Ю. А. Технології підвищення рівня соціально-професійного потенціалу військовослужбовця в сучасній Україні. *Український соціум*. 2010. № 4 (35). С. 51–59.
8. Квіткін П. В. Проблеми гуманізації та гуманітаризації військової освіти в умовах реформування та розвитку Збройних Сил України. *Військова освіта*: зб. наук. пр. Київ: МО України, НМЦ ВО. 2002. № 10. С. 75–81.
9. Осьодло В. І. Особливості самореалізації суб'єкта у військово-професійній діяльності. *Вісник Харківського Національного університету імені В. Н. Каразіна. Психологія. Військово-спеціальні науки*. Харків, 2011. № 937. С. 225–233.
10. Телелим В. М. Підготовка військових фахівців в контексті сучасних форм і видів збройної боротьби. *Збірник наукових праць Військового інституту Київського національного університету ім. Тараса Шевченка*. Київ, 2013. № 42. С. 198–199.
11. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page2> (дата звернення: 25.11.2019).

12. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002> (дата звернення: 25.11.2019).
13. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013> (дата звернення: 25.11.2019).
14. Яковенко Л. І. Економічні основи модернізації вищої освіти в умовах становлення економіки знань. Полтава, 2011. 216 с.
15. Федотова В. Г. Типология модернизаций и способов их изучения. *Вопросы философии*. №4. 2000. С. 10–13.
16. Пінчук О. П. Проблема визначення мультимедіа в освіті: технологічний аспект. *Нові технології навчання: наук.-метод. зб.* Київ, 2007. №46. С. 55–58.
17. Ажажа М. Державне регулювання процесу модернізації вищої освіти України в умовах глобалізації. *Державне управління. Інвестиції: практика та досвід.* Київ., 2018. №19. С. 79–83.
18. Зельницький А. М. Якість вищої військової освіти як результат функціонування педагогічної системи ВВНЗ. *Військова освіта*. 2017. №1. С. 62–69. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vios_2017_1_11 (дата звернення: 25.11.2019).
19. Калиновський Ю. Правове виховання у вищих навчальних закладах України: проблеми та перспективи. *Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія.* Харків, 2013. №2. С. 124–133.
20. Tatsiy V. Ya., Danilyan O. G. Legal culture and state-building: correlation specifics in modern Ukraine. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2019. №2. С. 123–127.
21. Мітягін О. О. Історичні засади реформування системи військової освіти в Україні. *Військова освіта*. Київ, 2013. №1. С. 149–158.
22. Приходько Ю. І. Технологія особистісно орієнтованого навчання військових фахівців. *Військова освіта: зб. наук. пр.* Київ, 2002. №10. С. 121–129.

REFERENCES

1. Boiko A. I. (2010). *Filosofia modernizatsii osvity v systemi rynkovykh transformatsii: svitohliadno-filosofskyi analiz: avtoref. dys. ... dokt. yuryd. nauk. Kyiv. Extended abstract of Doctor's thesis* [in Ukrainian].
2. Kultayeva, M. (2017) Education and its deformation in contemporary culture: the relevance of T. Adorno's semi-education theory in contemporary sociocultural contexts – *Philosophy of Education*. 1 (20), 153–195 [in Ukrainian].
3. Lutai, V. (2005). Pro rozroblennia kontseptualnykh zasad filosofii suchasnoi osvity. *Vyshcha osvita Ukrainy – Higher education in Ukraine*. Kyiv [in Ukrainian].
4. Panfilov Yu., Furmanets B. (2017) Kompetentnisnyi pidkhid v osviti: dosvid, problemy, perspektyvy *Teorii i praktyka upravlinnia sotsialnymy systemamy – The theory and practice of social systems management, Issue 3, 55–67* [in Ukrainian].
5. Tryniak, Maiia Viktorivna (2011) Interkulturna komunikatsiia v osviti: tendentsii rozghortannia u suchasnykh sotsiokulturnykh kontekstakh [Tekst] : *avtoref. dys. ... d-ra*

- filos. nauk* : 09.00.10; *Khark. nats. ped. un-t im. H. S. Skovorody*. – Kh. 31 s. *Extended abstract of Doctor's thesis* [in Ukrainian].
6. Shynkaruk V. Osnovni napriamy modernizatsii struktury vyshchoi osvity Ukrainy. URL: <http://www.mon.gov.ua> [in Ukrainian].
 7. Kalahin Yu. A. (2010) Tekhnolohii pidvyshchennia rivnia sotsialno-profesiinoho potentsialu viiskovosluzhbovtisia v suchasni Ukraini Ukrainyskyi sotsium. *Ukrainian society*. 2010. – № 4 (35). – С. 51–59 [in Ukrainian].
 8. Kvitkin P. V. (2002) Problemy humanizatsii ta humanitaryzatsii viiskovoi osvity v umovakh reformuvannia ta rozvytku Zbroinykh Syl Ukrainy. *Viiskova osvita – Military education.*, 10, 75–81 [in Ukrainian].
 9. Osodlo V. I. (2011) Osoblyvosti samorealizatsii subiekta u viiskovo-profesiinii diialnosti. *Visnyk Kharkivskoho Natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina. Psykholohiia. Viiskovo-spetsialni nauky – Bulletin of the Karazin Kharkiv National University. Psychology. Military Special Sciences*. Kharkiv, 937, 225–233 [in Ukrainian].
 10. Telelym V. M. (2013). Pidhotovka viiskovykh fakhivtsiv v konteksti suchasnykh form i vydiv zbroinoi borotby. *Zbirnyk naukovykh prats Viiskovoho instytutu Kyivskoho natsionalnoho universytetu im. Tarasa Shevchenka – Proceedings of the Military Institute of Taras Shevchenko National University of Kyiv*. Kyiv [in Ukrainian].
 11. Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu» vid 01.07.2014 r. № 1556-VII. (2014). URL: [http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556–18/page²](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556–18/page2) [in Ukrainian].
 12. Natsionalna doktryna rozvytku osvity Ukrainy u XXI stolitti. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>.
 13. Natsionalna stratehiia rozvytku osvity v Ukraini na 2012–2021 roky. (2012). URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013> [in Ukrainian].
 14. Yakovenko L. I. (2011). Ekonomichni osnovy modernizatsii vyshchoi osvity v umovakh stanovlennia ekonomiky znan. Poltava [in Ukrainian].
 15. Fedotova V. H. (2000). Typolohiia modernizatsii i sposobiv yikh vyvchennia. *Voprosy filosofii – Questions of philosophy*, 4, 10–13 [in Russian].
 16. Pinchuk O. P. (2007). Problema vyznachennia multymedia v osviti: tekhnolohichni aspekt. *Novi tekhnolohii navchannia: nauk.-metod. zb. – New learning technologies*. Kyiv [in Ukrainian].
 17. Azhazha M. (2018). Derzhavne rehuliuвання protsesu modernizatsii vyshchoi osvity Ukrainy v umovakh hlobalizatsii. *Derzhavne upravlinnia. Investytsii: praktyka ta dosvid – Governance. Investment: practice and experience*. Kyiv [in Ukrainian].
 18. Zelnytskyi A. M. (2017). Yakist vyshchoi viiskovoi osvity yak rezultat funktsionuvannia pedahohichnoi system *Zbirnyk naukovykh prats «Viiskova osvita» – Military education*. Kyiv, 1. 62–69 [in Ukrainian].
 19. Kalynovskyi Yu. (2013). Pravove vykhovannia u vyshchykh navchalnykh zakladakh Ukrainy: problemy ta perspektyvy. *Visnyk Natsionalnoi yurydychnoi akademii Ukrainy imeni Yaroslava Mudroho. Seriya: Filosofiia, filosofiia prava, politolohiia, sotsiologiia. – Bulletin of the National Law Academy of Ukraine named after Yaroslav the Wise. Avg.: Philosophy, Philosophy of Law, Political Science, Sociology Kharkiv* [in Ukrainian].

20. Tatsiy V. Ya., Danilyan O. G. (2019). Legal culture and state-building: correlation specifics in modern Ukraine. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadriv kultury i mystetstv - Bulletin of the National Academy of Art and Culture Leadership*, 2, 123–127 [in Ukrainian].
21. Mitiahin O. O. (2013). Istorychni zasady reformuvannia systemy viiskovoi osvity v Ukraini. *Viiskova osvita – Military education*. Kyiv [in Ukrainian].
22. Prykhodko Yu. I. (2002). Tekhnolohiia osobystisno oriientovanoho navchannia viiskovykh fakhivtsiv. *Viiskova osvita: zb. nauk. pr. – Military education*. Kyiv [in Ukrainian]

Финин Георгий Иванович, доктор философских наук, доцент, заведующий кафедрой социально-экономических дисциплин Коммунального учреждения «Харьковская гуманитарно-педагогическая академия» Харьковского областного совета
г. Харьков, Украина

СПЕЦИФИКА СТАНОВЛЕНИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ СИСТЕМЫ ВОЕННОГО ОБРАЗОВАНИЯ: МОДЕРНИЗАЦИЯ ИЛИ РЕФОРМИРОВАНИЕ

Сделана попытка проанализировать специфику становления системы национального военного образования, ее модернизации и реформирования. Приведены основные направления совершенствования национальной системы военного образования. Охарактеризованы основные компоненты системы отечественного военного образования. Выяснено, что насущной необходимостью модернизационных сдвигов в военных учреждениях высшего образования являются концептуальные изменения всех сфер деятельности.

Ключевые слова: модернизация, реформирование, учреждение высшего образования, компоненты образования, система военного образования.

Finin Georgiy Ivanovich, Doctor of Philosophical Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Socio-Economic Disciplines Municipal Establishment “Kharkiv Humanitarian Pedagogical Academy” of The Kharkiv Regional Council, Kharkiv, Ukraine

SPECIFICITY OF THE NATIONAL SYSTEM OF MILITARY EDUCATION ESTABLISHMENT: MODERNIZATION AND REFORM

Problem setting. *Significant changes in various spheres of life and development of our country influence the updating, reforming and modernization of the national higher*

education system, which aims at improving the quality of the provision of educational services. In turn, the existing system of military education in Ukraine is integrated with the general state system of education and operates on the basis of the current legislative and regulatory framework. etc.

Recent research and publications analysis. *Conceptual principles of formation of the national education system in the context of European integration of Ukraine are represented by the works of A. Boyko, M. Kultayeva, M. Trinyak, V. Shinkaruk and others. Scientists insist that there should be a single mechanism for the modern modernization of the national higher education system and military education in particular. Theoretical and methodological aspects of the formation of national military education, the problems of its modernization and reformation, the quality of training of military specialists, the introduction into the educational process of innovative technologies and modern teaching and training practices are considered in the studies of such scholars as Kvitkin P, V. Osodlo, V. Telelim, and others.*

Paper objective. *The purpose of the article is to philosophically analyze and highlight the main aspects of modernizing and reforming the national military education system.*

Paper main body. *First of all, reforming is bringing the political, financial, economic and public institutions of the state into conformity with some “generally recognized norms”, such as those of the European Union, for example. At the same time, modernization is the bringing of various spheres of life, and in particular the education of the country into a competitive state in accordance with the requirements of the present. Reformation can be considered a necessary prerequisite for modernization. And modernization, therefore, is a natural consequence of reform.*

Under the circumstances of the current challenges that present-day Ukraine faces and the armed conflict in the East, the issues of reforming and modernizing the content of the national higher education system become especially urgent. This is a complex, important task. It includes various aspects: modernization of the educational management system, the combination of education and science, etc. The main components of the military education system are: education management bodies; a network of military education institutions (universities, academies, military institutes, including civilian universities, etc.). We suppose that the urgent need for modernization shifts in military education institutions is the conceptual change in all activities.

Conclusions of the research. *At the present stage of development of power and special structures of the state there is a significant change in the requirements of society for the competencies that a military specialist should possess, and thus the requirements for filling the content of the national education system and the military education system in particular are changing. All this leads to the updating and the process of reforming and modernizing the national education and military education system as interconnected phenomena. All the above mentioned is due to the needs of practice, the complication of our country's*

military-political situation, the Euro-Atlantic vector of our country's integration, and other challenges of today.

Keywords: *modernization, reformation, higher education institution, components of education, military education system.*

